

Art. 22. W razie pociągnięcia do odpowiedzialności za przestępstwa z ustaw karnych, popełnione w związku ze sprawowaniem urzędu (art. 2 ust. 2), Trybunał Stanu wymierza za te przestępstwa kary, przewidziane w ustawach karnych.

Może on nadto orzec wszystkie lub niektóre kary, wymienione w art. 20.

Art. 23. Minister, uznany winnym przez Trybunał Stanu, traci urząd ministra z mocy samej ustawy.

Art. 24. Wyrok Trybunału Stanu jest prawomocny z chwilą ogłoszenia.

Kary, wymierzone przez Trybunał Stanu, wykonywują władze, które z mocy przepisów ogólnych są powołane do ich wykonywania.

Art. 25. Gdyby po rozpoczęciu rozprawy głównej, a przed wydaniem wyroku kadencja sejmowa się zakończyła, lub gdyby Sejm został rozwiązany, członkowie Trybunału Stanu, tudzież oskarżyciele przez Sejm wybrani (art. 7 ust. 4) — pełnią swój urząd aż do wydania wyroku.

Pozatem należy sprawę w razie upływu kadencji (art. 64 ustawy konstytucyjnej) przekazać następnemu składowi Trybunału Stanu i w tym wypadku bieg śledztwa wstępnego (art. 16) nie doznaje przerwy. Czynności, nie cierpiące zwłoki, do których załatwienia byłby powołany Trybunał Stanu w składzie trzech członków (art. 18 ust. 2), pełni pierwszy Prezes Sądu Najwyższego. Nowy Sejm wybierze w sposób, wskazany w art. 7 ustęp 4, trzech posłów celem popierania oskarżenia.

Jeśli Sejm wyboru tego nie dokona w ciągu miesiąca po ukonstytuowaniu się, oskarżycieli wyznaczy z pośród posłów Marszałek w porozumieniu z wicemarszałkami. Wyznaczeni w ten sposób oskarżyciele urzędują do chwili, kiedy Sejm dokona wyboru, zgodnie z przepisem art. 7 ustęp 4 tej ustawy.

Art. 25. Przepisy niniejszej ustawy stosują się odpowiednio również do kierowników ministerstw oraz do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli Państwa w zakresie jego działania, przewidzianego ustawą.

II. Odpowiedzialność Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 27. Prezydent Rzeczypospolitej odpowiada przed Trybunałem Stanu za zdradę kraju, naruszenie Konstytucji z winy umyślnej, tudzież za przestępstwa z ustaw karnych, choćby przestępstwa takie nie pozostawały w związku z pełnieniem powierzonego mu urzędu.

Gdy Prezydent już nie piastuje urzędu, odpowiada przed Trybunałem Stanu jedynie za czyny, pozostające w związku ze sprawowaniem urzędu Prezydenta.

Art. 28. Prezydent Rzeczypospolitej może być pociągnięty do odpowiedzialności tylko przez Sejm uchwałą, powziętą większością $\frac{2}{3}$ głosów przy obecności conajmniej połowy ustawowej liczby posłów.

Pozatem przepisy niniejszej ustawy, dotyczące kar i skutków wyroku, tudzież postanowienia, doty-

czące przedawnienia oraz trybu postępowania, stosują się odpowiednio w razie oskarżenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 29. Przepisy art. 27 i 28 ustawy niniejszej stosują się również do Marszałka Sejmu, zastępującego Prezydenta Rzeczypospolitej w wypadkach, przez Konstytucję przewidzianych.

III. Przepisy końcowe.

Art. 30. Aż do wprowadzenia jednolitej ustawy o postępowaniu karnym Trybunał Stanu stosuje odpowiednio przepisy ustawy o postępowaniu karnym, obowiązującej w jego siedzibie.

Art. 31. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 32. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Prezesowi Rady Ministrów w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów: *W. Sikorski*

Minister Sprawiedliwości: *W. Makowski*

416.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 17 maja 1923 r.

zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. o zaopatrzeniu emerytalnym wojskowych i ich rodzin (Dz. U. R. P. № 68, poz. 616).

Art. 1. W art. 5 ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. „o zaopatrzeniu emerytalnym wojskowych i ich rodzin” (Dz. U. R. P. № 68 poz. 616) wstawia się w wierszu przedostatnim po słowach „niniejszej ustawy” wyrazy: „w obu wypadkach”.

Art. 2. Art. 6 tejsze ustawy skreśla się.

Art. 3. W art. 7 tejsze ustawy dodaje się na końcu następujące ustępy:

„Dziesięć, względnie pięcioletni okres służby wojskowej, wymagany w art. 3 i 5 oraz w pierwszym ustępie art. 10, i trzydziesto, względnie dwudziestoletni okres, wymagany w art. 7 punkt d, obejmują faktyczną służbę wojskową według czasu kalendarzowego od dnia jej rozpoczęcia.

Do czasokresów, wymienionych w poprzednim ustępie, wlicza się czas służby, przewidzianej w punktach b) i d) art. 12 niniejszej ustawy.

Art. 4. W art. 8 tejsze ustawy skreśla się punkt d).

Art. 5. W art. 9 tejże ustawy zamiast pierwszego ustępu wstawia się ustęp w następującym brzmieniu:

„Podstawę do wymierzenia uposażenia emerytalnego stanowi płaca podstawowa wraz z dodatkami za wysługę lat, rodzinnymi, na wyżywienie i kwatery, przywiązaniemi do ostatnio posiadanego stopnia w służbie czynnej”.

Drugi ustęp tego artykułu skreśla się.

Art. 6. Art. 10 tejże ustawy otrzymuje brzmienie następujące:

„Zawodowemu wojskowemu, który po nieprzerwanej conajmniej 10-letniej służbie utracił bez własnej winy trwale zdolność do zarobkowania conajmniej w 95°/_o, dolicza się przy wymiarze uposażenia emerytalnego w granicach art. 11 niniejszej ustawy 10 lat do czasu służby, podlegającego normalnemu zaliczeniu do wysługi emerytalnej.

Zawodowemu wojskowemu, który wskutek przyczyn, określonych w art. 4 niniejszej ustawy, utracił zdolność do pracy zarobkowej, wymierza się uposażenie emerytalne według norm art. 11 niniejszej ustawy, doliczając ponadto do wysługi emerytalnej w granicach tegoż artykułu zależnie od stopnia trwałej utraty zdolności do zarobkowania, a mianowicie:

przy utracie zdolności od	35 ^o / _o — 54 ^o / _o — 2 lata
„ „ „ „	55 ^o / _o — 74 ^o / _o — 4 „
„ „ „ „	75 ^o / _o — 84 ^o / _o — 6 „
„ „ „ „	85 ^o / _o — 94 ^o / _o — 8 „
„ „ „ „	95 ^o / _o — 100 ^o / _o — 10 „

Minister Spraw Wojskowych zarządzi conajmniej 3 razy w okresach rocznych w przeciągu trzech lat od dnia przeniesienia w stan spoczynku ponowne zbadanie przez komisję wojskowo-lekarską emeryta, któremu przyznano uposażenie emerytalne z doliczeniem lat na mocy niniejszego artykułu. Komisja stwierdzi stopień utraty zdolności do pracy zarobkowej w celu ponownego ustalenia uposażenia emerytalnego.

O ile emeryt, któremu komisja odliczyła w części lub w całości, w myśl powyższego ustępu, dodatkowe lata, nie może być przyjęty z powrotem do służby wojskowej, otrzymuje po upływie trzech lat od dnia przeniesienia w stan spoczynku stałe uposażenie emerytalne z uwzględnieniem utraty zdolności do pracy zarobkowej, ustalonej ostatecznie przez badającą go ostatnio komisję, w wymiarze nieprzekraczającym jednak pierwotnego wymiaru, lub w wymiarze normalnym nie niższym od 40°/_o.

Art. 7. Art. 15 tejże ustawy otrzymuje brzmienie następujące:

„Przy ogólnej mobilizacji czas czynnej służby wojskowej, odbytej podczas wojny w czasie od dnia mobilizacji do dnia zawarcia zawieszenia broni, poprzedzającego zawarcie pokoju, liczy się przy wymiarze uposażenia emerytalnego wojskowym zawodowym podwójnie.

Przy częściowej mobilizacji oblicza się w ten sposób czas służby, odbytej podczas wojny, tylko pełniącym służbę w formacjach mobilizowanych, w Ministerstwie Spraw Wojskowych i Naczelnym Dowództwie”.

Art. 8. W art. 16 tejże ustawy dodaje się po słowach: „powołany do czynnej służby wojskowej” słowa: „w czasie wojny”.

Art. 9. W art. 20 tejże ustawy w ostatnim ustępie w wierszu drugim skreśla się słowa: „na dłużej niż jeden rok”.

Art. 10. W art. 29 tejże ustawy w ustępie a) po słowach: „uposażenia emerytalnego” dodaje się wyrazy: „według wymiaru dla małej rodziny”, w ustępie b) po słowach: „według zasad ustawy niniejszej” dodaje się wyrazy: „według wymiaru dla małej rodziny”.

Art. 11. W art. 39 tejże ustawy zamiast ustępu 1 wstawia się ustęp o brzmieniu:

„Wdowa w razie ponownego zamążpójścia, o ile nie zastrzeże sobie prawa do przyznania jej pensji na wypadek powtórnego owdowienia, otrzymuje jednorazową odprawę, która wynosi dla wdów w wieku do 45 lat życia dwuletnią, powyżej zaś tego wieku jednoroczną kwotę pensji wdowiej”.

Art. 12. Ustęp 1 art. 49 tejże ustawy otrzymuje brzmienie następujące:

„Zawodowym wojskowym, którzy wstąpili do wojska polskiego najpóźniej pod koniec 1920 r., a przed wstąpieniem do wojska polskiego pełnili w jednym z b. państw zaborczych służbę samorządową, lub oddawali się pracy zawodowej, dolicza się do wysługi emerytalnej czas tej służby lub pracy w ilości, nie przekraczającej lat 20:

- a) gdy zawodowy wojskowy stał się trwale niezdolnym do pełnienia służby wojskowej, lub gdy przekroczył 55 lat życia, pod warunkiem przesłużenia w wojsku conajmniej 10 lat, obliczonych według czasu kalendarzowego,
- b) gdy zawodowy wojskowy przesłużył w wojsku polskim conajmniej 15 lat, obliczonych według czasu kalendarzowego, i gdy przekroczył 53 lata życia. Czas służby w wojsku polskim liczy się od daty faktycznego jej rozpoczęcia, nie wcześniej jednak niż od 1 listopada 1918 r.”

W ustępie 2, wierszu 1 skreśla się słowo „ci” po słowach „O ile wojskowi”.

Art. 13. Do art. 56 tejże ustawy dodaje się ustęp drugi w następującym brzmieniu:

„Postanowienia te mają również zastosowanie do wdów i sierot po oficerach, chorążych i podoficerach, którzy zmarli wskutek przyczyn, wymienionych w art. 4, przed terminem możliwości uzyskania przez nich charakteru i praw wojskowych zawodowych wojsk polskich, w czynnej służbie w polskich formacjach wojskowych uznanych przez Państwo.

Wypłata tego zaopatrzenia następuje od pierwszego dnia miesiąca po wniesieniu podania, nie wcześniej jednak niż od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy”.

W art. 56 w wierszu trzecim zamiast słowa: „wojskowych” po słowie: „zmarłych” wstawia się: „oficerach, chorążych i podoficerach”.

Art. 14. W art. 57 tejże ustawy zamiast ustępu pierwszego wstawia się ustępy w brzmieniu następującem:

„Zaopatrzenie emerytalne (uposażenie emerytalne, pensja wdowia i sieroca) oraz odprawy mogą ulec zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu tylko z tytułu alimentów jako też zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu lub administracyjnemu z tytułu należności Skarbu Państwa.

Wysokość zapowiedzeń i zajęć wynosi dla alimentów $\frac{2}{5}$, a dla należności Skarbu Państwa $\frac{1}{5}$ zaopatrzenia emerytalnego, względnie odprawy. Pośmierne nie ulega zapowiedzeniu ani też zajęciu.

Pensja wdowia i sieroca nie ulega zapowiedzeniu ani zajęciu z tytułu należności skarbowych męża, względnie ojca, wynikłych ze stosunku służbowego”.

Art. 15. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 16. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Postanowienia tej ustawy, z wyjątkiem art. 13, obowiązują od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r., a postanowienia art. 13 z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Prezydent Rzeczypospolitej *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów: *W. Sikorski*

Minister Spraw Wojskowych: *Sosnkowski*

Minister Skarbu: *W. Grabski*

417.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 17 maja 1923 r.

w przedmiocie upoważnienia Rady Ministrów do wprowadzania zmian w kwotach pieniężnych, ustalonych w rosyjskiej ustawie postępowania cywilnego i niektórych innych ustawach, obowiązujących w b. zaborze rosyjskim.

Art. 1. Upoważnia się Radę Ministrów do wprowadzania na wnioszek Ministra Sprawiedliwości odpowiednio do stosunków walutowych zmian w kwotach pieniężnych, określonych w art. 1033, 1076, 1143, 1144, 1149, 1222¹² i innych rosyjskiej ustawy postępowania cywilnego oraz w przepisach o wynagrodzeniu adwokatów, jakoteż w przepisach o kosztach sądowych i zmieniających je ustawach z dnia 17 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. № 32, poz. 194) i z dnia 17 grudnia 1921 r. (Dz. U. R. P. № 106, poz. 770) z wyjątkiem wpisów sądowych i opłat hipotecznych, oznaczonych w kwotach procentowych, o ile kwoty te nie są oznaczone procentowo.

Art. 2. Wszelkie kwoty pieniężne, przewidziane w ustawach i przepisach, w art. 1 wskazanych, określa się w walucie polskiej.

Art. 3. Art. 12 przepisów tymczasowych o kosztach sądowych (Dz. Urz. Dep. Sprawiedl. z 1917 r. № 1 poz. 7) otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli przy obliczaniu suma wpisu głównego lub dodatkowego wypadnie w kwocie niepodzielnej przez 100 marek, należy tę kwotę zaokrąglić wzwyż do pełnej setki”.

Art. 4. Ustawa niniejsza wchodzi w życie na całym obszarze b. zaboru rosyjskiego z dniem ogłoszenia. Jednocześnie upoważnia się Radę Ministrów do rozciągnięcia na Ziemię Wileńską mocy obowiązującej przepisów o kosztach sądowych z dnia 18 lipca 1917 r. (Dz. Urz. Dep. Sprawiedl. z 1917 r. № 1, poz. 7) ze zmianami, wprowadzonymi przez ustawy z dnia 17 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. № 32, poz. 194) i z dnia 17 grudnia 1921 r. (Dz. U. R. P. № 106, poz. 770).

Art. 5. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Prezydent Rzeczypospolitej:

S. Wojciechowski

Prezes Rady Ministrów: *W. Sikorski*

Minister Sprawiedliwości: *W. Makowski*

418.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 1 czerwca 1923 r.

przedłużająca moc obowiązującą ustawy z dnia 4 kwietnia 1922 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń (Dz. U. R. P. № 33, poz. 264).

Art. 1. Przedłuża się moc obowiązującą ustawy z dnia 4 kwietnia 1922 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń (Dz. U. R. P. № 33, poz. 264) do dnia 25 listopada 1923 r.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 25 maja 1923 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów: *Witos*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Kiernik*

Minister Sprawiedliwości: *St. Nowodworski*